Colloquium Marulianum XXXVI.

Split, 23–24. travnja 2026.

U prekrasnom, suncem obasjanom rodnom gradu „oca hrvatske književnosti" i ove su godine, po trideset i šesti put, održani Marulićevi dani. Glavni organizator bogatoga znanstvenog, književnog i izdavačkog programa bio je Književni krug Split – *Marulianum*. U sklopu toga programa održan je međunarodni znanstveni skup ***Colloquium Marulianum XXXVI***, čiji su organizatori *Marulianum* te Odsjek za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dvanaest izlagača iz pet zemalja održalo je 23. i 24. travnja izlaganja o temama koje se tiču našega slavnog Marka Marulića, ali i drugih novolatinskih autora i djela iz razdoblja humanizma i renesanse. Osim znanstvenoga programa održana je i 15. kroatistička te 17. latinistička radionica za studente, a ovogodišnji je program obilježila i jedna posebna obljetnica: centar *Marulianum* svečano je proslavio 30 godina svoga rada, a na toj su proslavi održana izlaganja i dodijeljene zahvalnice institucijama koje su pomagale u radu *Marulianuma*.

Prvi je dan u splitskome Zavodu HAZU-a u jutarnjim satima održano prvo zasjedanje skupa. Prvu je sesiju otvorila **Dubravka Dulibić-Paljar** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, koja je održala izlaganje na temu *Pisati život: elegije Janusa Pannoniusa*. Dio njegova elegijskog opusa koji tematizira patnju, gubitak, prolaznost i tjelesnu ili egzistencijalnu ugroženost analiziran je u kontekstu primjenjivanja filozofije u konkretnim životnim okolnostima, što je uobičajena odlika humanističkog i renesansnog svjetonazora. Uslijedilo je izlaganje **Violete Moretti**, također s pulskoga Filozofskog fakulteta, o odnosu pulske novolatinske pjesnikinje Filipe Lazeje i francuskoga pjesnika Jeana-Jacquesa Boissarda, koji joj je dao pridjevak *ilirske Sapfo* te čija zbirka *Poemata* sadrži desetak pjesama koje se odnose upravo na Lazeju. Moretti se u izlaganju osvrnula na razna obilježja njihove pjesničke razmjene. Sljedeći je izlagač bio **Francisco Javier Juez Gálvez** s Komplutskog sveučilišta u Madridu, koji je govorio o hrvatskome putopiscu Bartolu Jurjeviću iz 16. stoljeća, čiji su spisi identificirani kao izvori za djela nekolicine španjolskih ranonovovjekovnih autora. Zatim je **Ádám Petrovity**, student neolatinskog usmjerenja iz Segedina, održao izlaganje o svojemu istraživanju pisama humanista Franje Trankvila Andreisa sačuvanih u ostavštini Tome Nádasdyja, mađarskog plemića i hrvatskog bana iz 16. stoljeća, a ta su pisma vrlo vrijedan povijesni i filološki izvor.

Nakon kraće pauze uslijedila je druga sesija. Nju je izlaganjem na temu *Nikola Vitov Gučetić: od buntovnika do poslušnika* otvorio **Pavel Gregorić** s Instituta za filozofiju. *Buntovništvo* Gučetića, koji je obavljao visoke dužnosti te bio knez

Dubrovačke Republike, odražavalo se zastupanjem nauka o jedinstvu intelekta i neosobnoj besmrtnosti duše u radovima iz 1580-ih godina, koji Katolička Crkva ne prihvaća. Ipak, desetak godina kasnije mijenja mišljenje, a tako postaje *poslušnik*. O Gučetiću je nastavio govoriti **Borna Treska**, Gregorićev kolega s Instituta. Njegovo se izlaganje temeljilo na pripremi prvog kritičkog izdanja dviju filozofskih rasprava pod naslovom *Li discorsi della immortalità e felicità humana*. Te rasprave nikada nisu tiskane, a u izlaganju su se razmatrali sadržaj, književno-filozofski karakter djela te filološka problematika. Sljedeće je izlaganje održao **Péter Kazsa** iz Segedina o djelu Jurja Srijemca, hrvatskoga srednjovjekovnog povjesničara i kroničara te istaknute figure mađarske ranonovovjekovne latinske književnosti. Njegovo djelo *Epistola de perditione regni Hungarorum*, koje sadrži brojne glasine i usmene predaje, na kraju rukopisa sadrži i kratak tekst *Epistola flebilis de morte Ludovici*, prikaz smrti ugarskoga kralja Ludovika II, a sporno je autorstvo toga teksta. O Srijemčevu je leksičkom svijetu u nastavku govorio **Zsolt Szebelédi** iz Nacionalne knjižnice Széchényi u Budimpešti. Naime, zanimljivo je to što se njegov latinski leksik odlikuje vrlo neuobičajenim riječima za razdoblje u kojem je pisao.

Drugi su dan u Staroj gradskoj vijećnici nastavljena izlaganja, koja su ovaj put održana u samo jednoj sesiji. Za razliku od prvog dana, kada su održana izlaganja o raznim drugim važnim licima humanizma i renesanse, izlaganja drugog dana protekla su u znaku Marula. Sesiju je otvorila **Simonetta Pelusi** iz Venecije izlaganjem u kojem je govorila o iznimno velikoj prisutnosti tiskanih djela Marka Marulića u raznim knjižnicama i zbirkama, a sve je to zabilježeno u dokumentaciji Svete kongregacije Indeksa zabranjenih knjiga koja je od 1600. do 1603. provodila tzv. istragu o prisutnosti cenzuriranih djela u crkvenim knjižnicama. Sljedeće je izlaganje o Marulićevoj *Suzani* u europskom renesansnom kontekstu održao **Alen Albin Širca** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani. Istaknuo je važnost Suzane kao jedne od najznačajnijih biblijskih ženskih figura u ranom novom vijeku, koja je tada u Europi često bila prikazivana u dramskome žanru, ali i Marulićevu važnost u europskoj renesansnoj književnoj tradiciji. Zatim je **Neven Jovanović** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu istaknuo zanimljive paralele između Marulićeve *Davidijade* i Petrarkine *Afrike*. Ta se djela znatno razlikuju po temi i načinu pripovijedanja, ali sličnosti su ipak vidljive u alegorijskim kršćanskim tumačenjima, ali i na razini izraza (npr. pojava istih sintagmi na mnogim mjestima). Posljednje je izlaganje održao **Bratislav Lučin** iz Splita, koji je u rukopisnim svescima Nadbiskupskog arhiva u Splitu otkrio novi Marulićev autograf. Iako se ne radi o autorskom tekstu, već o prijepisu iz djela *Summa angelica de casibus conscientiae* Angela Carlettija, otkriće je važno zato što se u Hrvatskoj nalazi vrlo malo Marulićevih autografa, a navedeni se autograf jedini ne nalazi na marginama ili praznim stranicama knjige.

Nakon izlaganjā u jutarnjim satima, u popodnevnim su se satima održavale dvodnevne radionice za studente. 15. kroatističku tekstološku radionicu *»Molitva suprotiva Turkom« i četvrto pjevanje Judite* vodile su **Sanja Vulić** s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i **Ružica Pšihistal** s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku, a pohađali su je studenti hrvatskoga jezika i književnosti iz Osijeka, Splita, Zadra i Zagreba. Na 17. latinističkoj tekstološkoj radionici *Zanat epigrafičara. Spašavanje kamena od zuba vremena* pod vodstvom **Šime Deme** s Fakulteta hrvatskih studija sudjelovale su studentice klasične filologije iz Zadra i Zagreba, a na radionici su transkribirale i prevodile kamene natpise iz južne Istre iz razdoblja od 14. do 18. stoljeća. Ti su natpisi istraženi u projektu *Ranonovovjekovni latinski kameni natpisi u crkvama južne Istre: dokumentacija, analiza, kontekstualizacija (LAPIS)*, koji je Demo nakon drugoga zasjedanja skupa *Colloquium Marulianum XXXVI.* predstavio u Staroj gradskoj vijećnici.

Skup je svečano zatvoren uz zahvale izlagačima, profesorima, kao i svim sudionicima. I ove su godine sudionici postali bogatiji za nove spoznaje o Marulu te o drugim humanističkim i renesansnim piscima, a Split, *najlipši grad na svitu*, ponovno je bio središte proučavanja važnosti i ljepote stvaralaštva na latinskome i hrvatskome jeziku.

Rita Gnječ